

Роден в Стара Загора. На 2 години остава сирак – родителите му са убити от турците. Учи в родния си град, в Самоков, Търново и София. През 1895 г. е изпратен като стипендиант в Морското училище в Триест, където се запознава с класическата и съвременната италианска поезия. Известно време живее в Неапол и Лайпциг. Преподава български език и литература в Пражкия университет, през 1901 г. е назначен на работа в Университетската, а по-късно в Народната библиотека в София.

По време на Първата световна война (1914 – 1918 г.) е военен кореспондент на в. „Военни известия“.

Поддържа тесни връзки с много свои съвременници-литератори – Ив. Вазов, А. Балабанов, Д. Габе, А. Страшимиров (с него в периода 1901–1912 г. редактира сп. „Наш живот“), Елин Пелин, К. Величков, П. Яворов, П. П. Славейков и др.

К. Христов е един от най-скандалните и най-цензурирани български писатели. Животът му е съпроводен с непрекъснати разпри с враговете му – писатели и критици. Присъщо му е и особено високо самочувствие, но през 1921 г. пропада опитът да стане пълноправен член на Българската академия на науките. Пословичен е и неговият стремеж да получи народна пенсия, която би му осигурила възможността свободно да твори. През 1922 г. напуска България, преследван

Кирил Христов

(1875 – 1944)

140 години от рождението му. Поет, белетрист, драматург и преводач.

от самовнушението, че ще бъде убит. Установява се в Лайпциг, където ръководи семинар по български език и литература. От 1930 г. води курсове със същото съдържание и в Пражкия университет. Завръща се в България през 1938 г.

Творческата си дейност К. Христов започва с преводи – на С. Надсон и А. Плещеев. Впоследствие в продължение на почти 3 десетилетия той превежда произведения от М. Лермонтов, А. Пушкин, Я. Върхлицки П. Безруч, У. Шекспир, Фр. Шилер и др.

Първата стихосбирка на Кирил Христов „Песни и въздишки“ излиза през 1896 г., година по-късно излизат „Трепети“, следват „Вечни сенки“ и поетичната книга „На кръстопът“. В предговора на излезлите през 1903 г. негови „Избрани произведения“ Иван Вазов го провъзгласява за най-талантливия тогавашен млад поет.

Периодът 1912 – 1918 г. е може би най-интензивният в творчеството на К. Христов. Тогава излизат възпяващите подвизите на българските войни стихосбирки „Към Цариград“, „На нож“, „Победни песни“, пише драми, разкази, статии, епиграми. По това време той е обвинен в шовинизъм и си спечелва много врагове. През 1920 г. излиза скандалният му роман „Тъмни зори“, считан за първия еротичен роман в българската литература. През 20-те и 30-те години поетът пребивава в Лайпциг, Йена и в Прага (там възниква цикълът сонети „Каменият блян на Прага“, 1932 г.). От 1928 г. до 1930 г. работи върху голямата епична поема „Чеда на Балкана“, през 1937 – 1938 г. излизат стихосбирката „Вълнолом“ и научно-фантастичната драма „Откривател“. След завръщането си в България (1938) пише драмата „Майстор и дявол“,

сборника стихове и разкази „Простори“, стихосбирките „Игра на бездни“ и „Последни пожари“.

Кирил Христов представлява противоречива, но безспорно ярка личност в българската литература през първата половина на 20-ти век. Много от днешните софийски улици помнят твореца, когото дори доста по-възрастният от него Вазов го е наричал „бае“. Кирил Христов е живял в столицата на повече от десет адреса, последният – на бул. „Овча купел“ – е делил съвместно с втората си съпруга чехкинята Ноеми Молнарова (първата му жена Невена Палашева умира едва 28-годишна от туберкулоза). Две години след смъртта му Ноеми продава общия дом и се завръща в родината си.

Интересен и разнообразен е жизненият и творчески път на поета Кирил Христов. От всичко, което знаем за него, сякаш като най-траен и осезателен спомен ще остане възторженото му възклицание:

Пиан съм аз от моите младини
тъй хубаво е всичко окол мене!
Жени и вино! Вино и жени! ◆

Родена е в с. Розов кладенец, Старозагорско. Своеобразното певческо умение Стефка Съботинова явно наследява от предците си – преселници от Беломорска Тракия. Дълги години (от 1954 до 1966 г.) тя е хористка и солистка в Държавния ансамбъл „Филип Кутев“, с който гастролира и в най-големите концертни зали по света.

В периода 1973 – 1985 г. е солистка към редакция „Народна музика“ на Българското национално радио и певица в Ансамбъла за народни песни към радиото. Има множество турнета в страната и в чужбина. Тя е единствената певица със солови песни в първия албум на Марсел Селие „Мистериата на българските гласове“, в

(1925 – 1989)

**90 години от рождението му.
Драматичен и филмов артист.**

Роден е в с. Гара Левски (днес гр. Левски), завършва гимназия в Плевен. Въпреки че е приет да следва медицина в София, след 5-годишно учене започва да се занимава с театър – играе в самодейни колективи към столичните читалища, а по-късно осъществява кратки стажове в Театъра на строителни войски. Макар и да няма театрално образование, той е

Георги Парцалев

един от първите актьори в новосъздадения през 1957 г. Сатиричен театър, където играе до края на живота си. В началото се явява в тандем с актьора Енчо Багаров, а след смъртта му в автомобилна катастрофа е почти неразделен със Стоянка Мутаfoва. Дватамата дълги години са безспорно най-добрият дует в шоуто „Хумор, сатира и забава“, представяно по радиото, телевизията и сцени из цяла България. Актьорът се превръща в жива легенда на българската комедия – зрителите започват да се смеят още с появата му на сцената или на екрана, дори без да е произнесъл дума, но сякаш недооценен остава талантът му в областта на трагикомедията и драматичните роли.

Неизменно свързваме името на Г. Парцалев и с участието му в кино. Първата му роля е в „Любимец 13“ (1958). Незабравими остават редица други негови роли – например във филмите „Привързаният балон“ (1967), „Петимата от Моби Дик“ (1970), „Тримата от запаса“ (1971), „С деца на море“ (1972), „Сиромашко лято“ (1973), „Баща ми бояджията“ (1974), „Два диоптъра далекогледство“ (1976) и др.

Георги Парцалев е носител на ре-

дица награди – „Заслужил артист“ (1969), „Народен артист“ (1983), орден „Кирил и Методий“ I-ва степен, „Орден на НРБ“ I-ва степен и др.

Известният актьор в началото криел от родителите си, че играе в театъра. Баща му – заможен човек – е държал изкъсо сина си и е искал да го изучи за доктор. Не му давал почти никакви пари, но макар и до края на дните си да е живеел все под наем, Парцалев се е проявявал като щедър човек спрямо приятелите си.

Ето кратък негов портрет, направен от колежката му, актрисата Татяна Лолова: „Черна лъскава коса, блестящи тъмни очи, дълги извиати мигли, тънки мустачки, стройна фигура. Елегантно-екстравагантен, сдържан и щедър, чакан, обичан, сиен, мрачен понякога. Изразителни китки, дълги пръсти, обсипани със златни пръстени. С фрак или със селски потури – винаги център на шумни компании. Никога сам, но самотен. Нежен и груб понякога... Характерен глас. Имитиран, но неповторим. Романтичен. Ярък...“

Георги Парцалев умира на 64 години от левкемия. ◆

Стефка Съботинова

(1930 – 2010)

**85 години от рождението.
Певица, изпълнителка на тракийски народни песни.**

който са включени песните „Притури се планината“ и „Мар, Станке ле“ (двете песни, спечелили през 1979 г. престижната награда „Грами“). В дует с певицата Тинка Пешева тя записва и много хумористични народни песни („Цонке ле, чушко червена“, „Заплакал е стар, бял дядо“ и др.)

През 1994 г. Стефка Съботинова добива световна известност с но-

вия модерен аранжимент (на Жаки Анона) на песента „Притури се планината“. Има издадени два самостоятелни диска и един дуетен албум с Тинка Пешева.

Интересен факт за певицата е, че нейно хоби е бил ловът. Тя самата се е считала за ловец № 1 от женски пол в България и за жената, която притежава най-много оръжия в страната. От 1973 г. участва в ловни дружинки и е единствената жена в мъжки компании на величия и известни личности, които изумявала с точната си мушка.

През 2010 г. е удостоена с най-голямото българско отличие – орден „Стара планина“ I-ва степен. ◆